

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
 a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Az ellenzék fegyverei.

Zombor, szeptember 14.

Három fegyverrel küzd a kisajátított hazafiság és demokratikus haladás vert hadának maradéka, de mind a három annyira berozdásodott már, hogy vagy el nem sül, vagy ha valamilyen csodánál fogva mégis elsül, visszafelé sül el. A szembenálló hatalmas ellentábor mosolyog a hiu erőlködésen s a szapora csütörtökök ártalmatlan esetenésein s mozdulatlanságával toporzékoló dühbe gurítja a harcias don Quijoté-kat. Ingerelni akarnának s maguk izgulnak fel; sebezni törekednének s magukat sebesítik meg; lehetetleníteni vágyának s magok válnak lehetetlenné.

Egyik ócska fegyverük a technikai obstrukció. Rakoncátlan csinakedés, mellyel a kormánynak szeretnének ártani, de csak az országtól lopják vele a drága munkaidőt.

Az ország igazságügyminiszte-

rének fellázadt igazságérzete kimondta rá a találó ítéletet. Mert igazán gyalázat, a magyar parlamentnek csuffá tétele az, amit az obstrukció fenegyerekei mivelnek. Gyalázat a ház határozatképességének megállapítását követelni s aztán a szavazatok összeszámlálása elől kisompolyogni a folyosóra, hogy ne legyen meg a határozatképesség. Gyalázat névszerinti szavazást elrendeltetni, mikor két ellenzéki képviselő van jelen több mint száz kormánypártival szemben. Szavunk sem lenne e gyerekes játékra, ha saját párttanácskozásuk alatt üznék, de nem bélyegezhetjük meg elég erősen, mikor egy ország törvényhozását alacsonyítják le vele. Közhangulatnak volt találó kifejezése az igazságügyminiszter kifakadása s igazságának súlyát érezték a jeles obstruktorok is, mert ugy lapultak utána, mint a tetten ért bűnös gyerekek.

Másik lomtári fegyverök a vál-sághirdetés.

Nem zörög a levél, ha a szél nem fujja, erre építgeti az obstrukciós párt a maga reménységvárát. Hol itt, hol ott zörgeti meg tehát a politikai berek bokrait s tele tudóval kürtöli világgá, hogy a válság szele zörgeti őket. E válsághirek természetesen senkit meg nem tévesztenek, mert mindenki látja a bokorzörgetőket. Ők azonban addig hirdetik, míg hitükké válik s mert ők hiszik, azt gondolják, mások is hiszik.

Ha e hitben találják boldogságukat, ám legyenek benne boldogok akár világ végeiglen, mi nem zavarjuk ki belőle őket.

Harmadik fegyverük, melyet a mi kis mosdatlanunk használ legbuzgóbban, a sárhányás.

Hányják, hányják a sarat unosuntalan mindenkire, aki nem velök fujja a követ, ha még oly szeplőtlen is a jelleme, mint a most csöppent hó, ha még oly fényes is a tehetsége, mint a déli napsugár, ha még oly tiszta is a szándéka, mint

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer és csemege üzlete ZOMBOR. K á v é és t e a behozatal a termelő országokból.

Miért fölösleges ma már, hogy k á v é és t e a szükségleteit
 :: : a fővárosban vagy Trieszti cégeknél szerezze be? :: :

Mert fenti cég nagyarányu forgalma révén ezen cikkeket nagymennyiségben egyenest
 a termelő országokból szerzi be, és így módjában áll bármily nagy Import-céggel
 :: : a versenyt felvenni, oly módon, hogy a L E G F I N O M A B B minőségű :: :

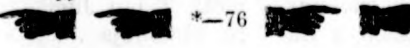
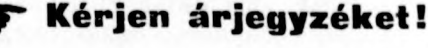
KÁVÉT vagy TEÁT

aránytalanul olcsóbban szállítja mint a trieszti stb. cégek.

ÁLTALÁNOS KÖZKEDVELTSÉGNEK ÖRVENDŐ

„COLUMBIA“ pörkölt kávéink árjegyzéke:

„COLUMBIA“	igen finom keverék	1 kilo	. . .	3-60 K
„	Sebastiano	1 kilo	. . .	4-— K
„	Ceylon	1 kilo	. . .	4-40 K
„	Kingston	1 kilo	. . .	5-— K
„	Karlsbadi	1 kilo	. . .	6-— K
„	gyöngykávé	1 kilo	. . .	4-40 K

1 postacsomag 4¹/₂ kilo vételnél bérmentve. *—76 Kérjen árjegyzéket!

BOURBON a legkiválóbb cigaretta-
:: hüvely és papír. ::

Hamu és ártalmas zsiradék nélküli.

Gyári főraktár és elárúsítás: 30-30
Zomborban, a különlegességi tőzsdében.

a szikla tövéből felbukkanó kristályforrás.

Hazaáruló a kormány, koncleső a pártja, bitang lakáj a támogatója. Nincs bűn, mely ne terhelné a vezérembereket s a főtisztviselőket. A képviselőnk is eltagadó, szószegő, noha még nem szavazott az általános, egyenlő és titkos választójog ellen, csak volt bátorsága nyíltan megírni, hogy a szociálista népgyűlésre el nem megy. Minek ment volna közéjük ő, aki nem szövetkezett, s mért nem mentek ők, kik valóságos védő- és támadó szövetséget kötöttek velök?

Ime így gyanusitanak alattomosan és rágalmaznak nyíltan, mert számítanak arra, hogy a gyanuból, a rágalomból valami mégis csak az embereken ragad. Nos csak folytassák a sárhányást tovább, mi nem félünk tőle. Az a nemzet, mely a mostani obstruktorokat megmérte, mikor a hatalom birtokában voltak, és könnyűnek találta, ha újra mérésre kerül a sor, nem azokat fogja könnyűnek ta-

lálni, akik a hon javát munkálni óhajtják, hanem azokat, akik e munkát mindenféle ocsmány esz-közzel megakasztani igyekeznek.

Iparos kamarák.

A magyar agráriusok hagyományához tartozik az iparos osztály, különösen a kisiparos felkarolása. Gondoskodásai tárgya ez elejétől fogva s már 1895-ben az akkor tartott kongresszuson Bernát István javaslata folytán a kisiparosok érdekeinek védelmére s ügyeiknek tanulmányozására külön bizottságot alakítottak. Azóta az Orsz. Központi Hitel-szövetkezet is megindította a mozgalmat, megteremtve többek között az iparos szövetkezeteket is. Mióta megszületett és elterjedt a gyári ipar s uralomra jutott a nagytőke, ez nemcsak nálunk, hanem a külföldön is leigázta a kisipart. Amint az iparos egy-két segéddel eddig egy nap alatt végzett, azt a nagy gyárak gépei nagy mennyiségben, tehát kevesebb költséggel előállítják alig néhány óra alatt. A piacot elárasztotta az olesó gyári áru s iparos tartósabb készítményét alig értékesíthette. Felállították ugyan a kereskedelmi és iparkamarákat, de mi az eredmény? hogy a nagytőkések kezében összpontosult kereskedelem és gyáripar a kamarák által csak saját érdekét óvja, a kisipar pedig még a legnagyobb sérelmekkel szemben sem részesül védelemben. A nagyipar nyomása alatt megcsappant a mesterek, sőt a tanult iparossegédek száma is, mert hiszen a gyár-

ban kiképzést nyerni nem lehet a munka tulságos elaprózása miatt.

Az iparos és kézműves osztály talpra állításához a művelt nyugati államokban a tanonképzés rendezése által megtették az első lépést. Mindenekelőtt felállították a külön iparkamarákat vagy felügyelő bizottságokat. Németországban 1900. április hó 1-én lépett életbe az iparkamarai intézmény, amelynek célja mindenekelőtt a tanoncügy rendezése és felügyelete, továbbá az iparossegédek vizsgálata s a vizsgálóbizottságok alakítása. Szakiskolákat állítottak fel és arra igyekeznek, hogy a mestereket, segédeket és tanoncokat úgy saját szakmájukban, mint erkölcsileg is magasabb fokra emeljék. Miután a kamarák még csak 5 éve működnek, határozottan nem tudjuk megállapítani, vajjon minden irányban megfelelnek-e a követelményeknek. Hiszen mint minden új intézmény iránt, úgy itt is eleinte bizalmatlanok voltak maguk az iparosok is, akiknek érdekei védelmére ezek a kamarák létesültek.

Megalakulásuk után legelső feladatuknak tartották, hogy a tanoncügy rendezése által előmozdítsák a kisipar érdekét olyképen, hogy képzett iparostanoncokat és segédeket neveljenek. Eddig ugyanis majdnem általános szokás volt, hogy a mesterek a tanoncokat vagy kézműves inasokat sok fölösleges vagy kézi munkára használták ahelyett, hogy nekik a kellő kiképzést nyújtották volna. A gyárak pedig tanoncokat egyáltalán nem foglalkoztattak, csakis képzett segédekre tartottak igényt.

Az iparos kamarára vonatkozó rendelet a tanoncszám és tanulási idő megállapítását

Ő az . . .

Irta: Szabó Pista.

Katinka és Jucika egy darabig álmatlanul hánykolódtak ágyukban. Egyik sem szólt a másikhoz. Bizalmatlan, féltve őrzött titka volt mindegyiknek és annyira irigyek voltak a titkaikra. Katinka már asszony volt. Jucika még csak lány. Az asszonyok sejtelenvilága már nem oly népes, mint az ábrándos természetű leánykáké. Ők már ismerik az életet. Az ő lelkük már sokszor a multban botorkál. A fiataloké a jövő! Katinka most a multjára gondolt, Jucika meg a jövőjére, mely oly ködképes, szertefoszló, csalógató, bűvös . . .

Katinka férje ma egyik barátjának a legénybucáján hivatalos. Pista nagyon jó férj, házasságuk alatt ez az első eset, hogy kimarad. Katinka készséggel adta meg neki erre az alkalomra a kimenőt. És teljesen méltányosan gondolkodott, mikor azt mondta magában mintegy megnyutatasaképen féltő szivecskéjének:

— Isten neki! Egy alkalom nem száz. Szegény fiúnak is jól eshetik egy kis kimaradás . . .

Papuci elment, s ők ketten lefeküdtek. Egy darabig beszélgettek, s mikor ebbe is beleuntak, elhallgattak. Ebben az aggodalmas, titokteljes, alombeli, izgató esőndben a Ka-

tinka gondolatai különösképen összeülekeztek a Jucikáéval. Egy befejezetlen ásitás után Jucika törte meg a lomha esendét.

- Alszol, Katinkám?
- Nem.
- Akkor beszéljessünk egy kicsit!
- Nem bánom . . .

Elhallgattak.
— Te, Katinka — kezdte újra némi hallgatás után a leány — nem tudom, sokat gondolkodtam már felőle és nem tudtam mindezeideig határozott felfogást formálni arról, hogy vajjon az életben az öröm vagy a borus elem az uralkodó? Mikor erre gondolok, mindig rettegek a föltevéstől, hátha igazságtalan vagyok önmagammal szemben és elfogultan ítélek. Pedig úgy szeretném tudni, hogy miként gondolkoznak erről a kérdéstről mások is . . . Hallgatsz engem, Katinkám? . . .

— Hallgatlak . . . Beszélj csak!
— Mit gondolsz, Katinkám, van-e méz a virágban, melyet képlegesen a hajad köré fűztek a menyasszonyi fátol fölé?

Jucika elhallgatott. Várta az érdemleges választ. Katinkát valósággal zavarba hozta ez a gyermekeleány. Micsoda kérdések ezek egy tizenhétéves leány ajkairól?! . . . Nem akart tovább titkolózni a sógornője előtt. Talán Jucikának is javára szolgál vele, ha elmondja . . . Nyugodtan kezdte hát.

— Nemde azt kérdezed, hogy milyennek tartom én az életet?

— Igen . . .
— Am halld. Kiforrott, téveszméktől ment theóriát ne várj tőlem. Erre illetéketlennek érzem magam . . . Hanem futólagos rövidséggel elmondom az élettörténetemet. Ebből talán alkothatsz magadnak némi fogalmat az életről és a . . . szerelemről . . .

Juci tágranyilt szemekkel meredt a vak éjbe. Ilyen nyíltan még nem hallott arról a borzongató, édes, szent érzelméről beszélni. Eddig nem merte ezt a szót a szájára venni, félt, hogy szentségtörést követ el, ha ki mondja . . . Érdeklődéssel fordult arra felé, ahonnan a Katinka hangját hallotta. Felkönyökölt. Lüktető keble halk pihegeit is visszafojtotta. Ugy hallgatta tanitóját . . .

— Gyuszi — csak ezen a néven ismerem őt — nevelő volt a házunknál. Őcséimet tanította. Nekem a fiu tetszett. Nyájas, szimpatikus, jó modoru fiu volt. Érts meg, Juci, csak tetszett! A szerelem gondolata még távolról sem kísértett bennem. Azt mondják, azért küzdeni kell . . .

— Küzdeni kell — mosolyogta alig hallhatólag utána a leányka és megrázkódott a gondolattól.

— Én pedig csak akkor ismertem meg ezt a fogalmat: küzdeni, szenvedni! mikor már szerettem! . . .

is javasolja, azonban értesülésünk szerint az iparos kamarák eddig erre nem terjesztették ki működésüket, azért, mert az a véleményük, hogy a tanoncok számát csak akkor szükséges korlátozni, hogyha több tanonc képeztetett, mint amennyi alkalmazást nyerhet. Itt a legnagyobb óvatosságra van szükség, ha nem akarjuk azt, hogy az iparos osztály lassankint nagyon is megfogyjon. Az iparos kamarák eddig egyes kerületek felett gyakoroltak felügyeletet, azonban helyenkint már felmerült az a vélemény, hogy jobb lenne egy-két felügyelőt alkalmazni e célra, akik jobban volnának képesek megfigyelni és megállapítani, vajjon a tanonc-ügy rendezésére hozott intézkedések pontosan betartatnak-e?

Az iparkamarák igen fontos intézkedése az, hogy mielőtt a tanoncból segéd lesz, vizsgát kell letennie. Eleinte természetes, még a mestereknél is meglehetősen visszatetszésre talált ez a követelés, most azonban a berlini iparkamara jelentése szerint mind nagyobb körökben elismerik, minő haszonnal járnak ezek a vizsgák a tanonc további pályájára nézve. Gyakori esetek merültek fel ugyanis, amikor egyes gyárak azért nem fogadtak fel kitanult segédeket, mert ezek nem tették le a vizsgát.

Az iparossegédek szívesen alávetik magukat ennek a képesítő vizsgának általában. A vizsgáló bizottságok egyáltalán azon a nézeten vannak, hogy a továbbképző és szakiskolák szorgalmas látogatása a tanoncokra nézve elengedhetlenül szükséges. Épen azért ezeknek az iskoláknak és tanfolyamoknak minél nagyobb számban való létesítése mindenütt kívánatos. Tervbe vették továbbá az iparosmesterek vizsgáját, valamint a mesterképző tanfolyamok létesítését is. Erre nézve ezeket írja a berlini iparos kamara jelentése: A tanfolyamok által az iparosok ismereteik kibővítése folytán képesek lesznek az ujkor legnagyobb igényeinek is megfelelni s a kitanult mesterek mellett a tanoncok is kielégítőbb kiképzést fognak nyerni. Ezek a mester-tanfolyamok nemcsak az iparosoknak, hanem magának az iparnak is hasznára fognak válni.

Németországban léteznek iparos-szövetkezetek, de mégsem terjedtek el oly mér-

tékben, mint kívánatos, pedig hasznukat az iparos kamarák is elismerik. Hogy számuk nem oly nagy, mint lehetne, annak oka leginkább az, hogy az iparosoknak nem áll módjukban kellőleg megismerkedni a szövetkezetek irányával, céljával és üzletmenetével. Az iparos kamarák tehát azon is igyekeznek, hogy a szövetkezetek létesítését lehetőleg előmozdítsák.

Fontos intézmények azok, amelyeket az iparos kamarák az iparosok és kézművesek szellemi kiképzésének érdekében létrehoztak. Ilyenek mindenekelőtt az iparos-könyvtárak, a tanonc-otthonok, segéd- vagy tanonc munkák kiállításai, továbbá a stralesundi iparkamara által felállított jogi tanácsadó intézménye. Három év alatt meggyőződtek Németországban arról, hogy az iparos kamarák felállítása az iparos osztály érdekében nagyon is fontos. Évről-évre nő az iparkamarák hasznosító tevékenysége és a kézművesek bizalma irántuk.

Gazdasági munkások telepítése.

Ha még oly rendkívül magas napszámot ad is Magyarország a dolgozó osztálynak, mégis csekély marad az átlagos évi bér és csekély lesz az inger a dolgozó népesség szaporítására mindaddig, míg minden évszakban nem képes elegendő foglalkozást adni a gazdasági munkásnak, mindaddig, míg a rövid, de kövér évszak keresményén kell élnie az esztendő hosszú, sovány szakaszában.

A magyar mezőgazdaság eszerint huzamosabban kénytelen a munkáshiánnyal küzdeni, mint más országé, mely termelésében többoldalú s az évi munkát egyenletesebben osztja be vagy mely a pusztai mezőgazdaság mellett házi ipart is folytat s ezzel tölti ki mezőgazdasági munkától szabad idejét.

Legüdvösebb volna a magyar mezőgazdaságra nézve olyan független napszamos osztály, melynél be lehetne kopogtatnia, valahányszor idegen se-

gélyre szorul s mely nem verné költségbe, mikor a gazdasági munka szűnetel.

De miként élhetne meg másfelől e napszamos osztály? Iparosmunka, melyből a mezőgazdasági szünidő alatt fenttarthatná magát, nincs; a dologtalan időközben tehát vagy parlagul kénytelen a munkás heverni s ez esetben a dolgozó gazda a munkaidőt oly buszasan megfizetni, hogy a napszamos az év többi szakában is megélhessen belőle, mikor aztán a mezőgazda megint nem lát abból hasznót, hogy a munkást csak koronkiint foglalkoztatja; vagy a munkás kénytelen mellesleg foglalkozást keresni, mi nagyban csak valamely kisebb gazdaság folytatásában lehetséges, már azután akár a napszamos e kisebb gazdaság, akár haszonbér fejében fenntartja magának az első szót a bérlő munkára megfogadásánál.

De akár tulajdonos, akár bérlő a munkás, világos, hogy ilyen napszamos a mezőgazdának csak félig lehet napszamosa, mert épen mikor leginkább szorul segítségre, annyi a dolga saját gazdaságában is, hogy alig győzi, az ő termése is csak akkor érvényesül, mikor a nagyobb birtokosé.

A mezőgazdának azonban nagy oka van megelégedni, ha csak ilyen félnapszamosokat kap, mert pénzén, ha még oly bőkezűen osztogatná, sem könnyen talál elegendő munkást. Mint-hogy továbbá a napszamosok, kiknek valamicskájuk van, jobbadán falvakban, tehát a külön-külön fekvő javadalmaktól gyakran jó távol tanyáznak, a nagybirtokosság kénytelen volt arra törekedni, hogy saját jószágán egy-egy darabot kihalogatva, napszamos családokat telepítsen meg évek egész sorára. Efféle munkások még nem igen számosak nálunk, de a nagy helységektől távol eső és földeikből nélkülözni is képes uradalmaknak igen üdvös ez intézkedés, nem mintha tán így jutányosabb volna, hanem biztosabb a munka.

— Szeretted? — kérdezte önfelédten Jucika.

— Igen, de már késő volt . . .

Juci eddig a saját gondolataival volt elfoglalva. Azokba illesztette be öntudatlanul azt, amit Katinkától hallott és amit néha-néha utána ismételt . . . Most összerendezte. Kezdett odahallgatni.

— Hogyan? — kérdezte leplezetlen érdeklődéssel.

— Ne gondolj semmi különösre. A legasszonyibb dolog volt. Sokakkal megtörtént már eddig, nem én voltam az első.

Katinka, az asszony odahúzódott Jucika mellé. Lázasan a leány nyaka köré fűzte karjait. Így beszélt tovább szagatatlan, idegesen.

— Tehát csak mégis szerelmes lettél a nevelőtökbe? — érdeklődött tovább Jucika.

— Örültem szerelmes! — egészítette ki az asszony.

— És mi lett a vége?

— A legtökéletesebb próza. Én nem tudtam még akkor, hogy mi az a fenti érzélem, amely a lelket édes, borongós sejtélemmel tölti el és amitől, azt mondják, meg lehet örülni . . . Gyuszi egyszer a kerti padon ülve azt sugta a fülembé halkán, remegő resignatioval:

— Katinka, én szeretem magát!

Összerendeztem. Egy darabig értelmetlenül bámultam rá, aztán gyorsan felugrottam és elfutottam mellőle. O olyan furcsán nézett utánam. Én pajkoskodva vissza-visszanéztem, azt vártam, hogy utánam fusson. Nem jött. Ott ült, mint egy kövé meredt bűnös Annyal és könyes szemekkel, bűnbánólag fordította felém a tekintetét. Én tréfára vettem a dolgot. Visszafutottam hozzá.

— Miért lett egyszerre oly szomorú? — kérdeztem tőle részvétellel.

Nem felelt. A kezeibe temette arcát. Csak nagysokára tudott erőt venni magán. Bágyadtan, megtörtén meredt maga elé.

— Gyuszi, magának bánata van! — szóltam hozzá és mélyen a szemébe néztem. Mosolyt erőltetett az arcára. Olyan furcsán mosolygott.

— Nekem? — mondta — Ugyan mitől?

Rösteltem ügyetlenségemet. Akaratlanul is eszébe juttattam elhagyatottságát . . . A gyermekek előtt sokszor beszélt egy szegény árva fiúról, aki a világot járja, hogy nélkülözö testvérkéjét eltartsa. A szeméből láttam ilyenkor, hogy ő az a mesebeli hős . . .

A gyermekek futva jöttek hozzánk.

— Gyuszi bácsi! A Pali azt mondja, hogy az a szegény fiú, akiről Gyuszi bácsi mesélni szokott, meghalt . . .

— Nem, Ferkó, — szolt fájdalmas mosollyal — arra a szegény árvára még ezután is sok keserűség és csalódás vár. Neki még nem szabad meghalnia . . . Holnap majd tovább mesélek róla. Most menjenek, tovább játszani, pupsi . . .

Ránéztem. A tekintetünk találkozott. És annyi részvétet éreztem e percben a szegény fiú iránt, hogy képes lettem volna a nyakába borulni és csókjaimmal, könyeimel borítani azt a szép fejet, melyet annyira megszenvedtem . . . Gyuszi pedig ettől a naptól fogva került. Ezt észrevettem. És most kezdtem valami titkos vágyat érezni a szivemben, amelyet néha szenvedélyé korbácsolt a rejtett szenvedés . . . A szerelem volt! . . .

— Azt mondtad, hogy sokat szenvedtél miatta . . . — tudakolta tovább Jucika a sejtelmekkel és emlékekkel küzdő asszonytól, akit a visszaemlékezés egy kissé kimerített.

Katinka újra megölelte a leányt. Aztán csókok és könyek között mondotta:

— Igen. Mert ő azt hitte, hogy engem nem érdekel . . . Az első lépésnél elrontottam mindent.

— Ha szeretted, mért nem vallottad meg neki? — kérdezte nekibátorodva a kisleány.

(Vége köv.)

De még a terhek egy részét is leveszik a telepítvényesek az uraság válláról, a baromban és gazdasági eszközökben megkivántató leltárról gondoskodván, mi tőkével nem igen bír uradalomban tekintetbe volna veendő, ha másfelől a telepítvényes lakások építése tetemes beruházásokkal nem járna.

H I R E K.

Tűzoltó Otthon.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség igen buzgó elnöke, gróf Széchenyi Viktor széles látókörű intézkedéseivel már eleve biztosította a szeptember 24., 25. és 26. napjain rendezendő tűzoltónap sikerét.

A belügyminiszter a közigazgatási hatóságokat, a szövetség pedig a lelkeskedő papságot s a tűzoltó egyesületeket kereste fel kérő szavával, hogy a tűzoltónapot a legmesszebbmenő buzgalommal támogassák.

A szövetség a következő hangu röpcédulákat küldötte meg ezernyi számban még a legkisebb községbe is:

Kedves Olvasó, aki kezdedbe veszed ezeket a sorokat s aki különböző jótékony-ságok előtt mindig kitarodó szívvel, gondoltál-e valaha a vagyontod őrző, megmentő, elszánt és életét veszélyeztető tűzoltóra? Azokra az elemi csapással vakmerően szembeszálló, rettenthetetlen bajnokokra, akik lángoszlopok között, zsarát-nokok izzó tengerében, füsttől fojtogatva, küzdenek a romboló elemmel s akiknek hősiége, önfeláldozó küzdelme sokszor egyszermind egészségük pusztulása, vagy az életük sirja lesz.

A magyar társadalom sohasem kérdezte, honnan veszik azt a hatalmas lelki-erőt, a katasztrófákkal dacoló szorgalmas tudást, a segítségre kész mélyes lelkesedést a magyar tűzoltók. Nem kérdezte, mert ezek évtizedeken keresztül csak dolgoztak és szenvedtek, de igényeikkel, vagy sebeikkel a társadalomhoz sohasem fordultak. Most azonban ez a közjóért harcoló tábor: az országos tűzoltószövetség fenállásának negyvenedik évéhez ért s ezt megörökítendő és bizva a társadalom áldozatkészségében, a közcélokért való rajongó szeretetében, **szeptember hó 24—26. napokon tűzoltónapot** tart, amikor az utcákon urnákat állít és perselyeket hordoz körül, hogy adakozzék ki-ki tehetsége szerint a szövetség által emelendő **Tűzoltó-otthon** javára. Ebben az otthonban nyer enyhülést, gyógyítást és segélyt a tűzveszedelemben megsebesült tűzoltó. Itt nyernek további oktatást a szakismeretekben, hogy a modern haladással lépést tartva, mindinkább sikeresebben szállhassanak szembe a tüzzel.

Erre gyűjtenek az urnák és perselyek. És amikor a nagyközönséghez fordulunk, hogy fogadja melegítő szeretetében a tűzoltónapokat, mindenkit kérünk, hogy tehetsége és szíve érzése szerint keresse fel a gyűjtőket. Adjon a gazdag aranyából, a szegény filléreiből erre a nemesen fölemelő célra.

Az emberi alkotások legnemesebbjének támogatására kérünk szeretettel! Tárjuk ki a szívünket: adakozzunk a Tűzoltó Otthon céljaira.

A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség.

A zombori cukorgyár.

Élénk várakozással tekintettünk a városnak folyó hó 14-én megtartott rendkívüli közgyűlése elé, amelyen a létesítendő cukorgyár kérdése szőnyegen fektült. A törvényhatósági bizottság az előterjesztett feltételeket beható és alapos megvitatás után magáévá tette illetve azt egyhangulag elfogadta. Hogy mily nagy horderejű kérdés ez a város felvirágoztatása érdekében, csak az tudja, aki némileg is figyelemmel kíséri városunk ipari és kereskedelmi forgalmának pangását s látja a munkát kereső kezek pihenését. A gyár 6.000.000 korona költséggel s részvénytársasági alapon épül fel. A részvények már jegyezve is vannak. Az üzem — amennyiben a 6000 hold répatermelés biztosított — 1913. évben üzembe fog helyezettetni. A törvényhatósági bizottság a vásártéri állomásonál a kerényi ut mellett városi földkezből 50 katasztrális holdat tulajdonjoggal ingyen átad, ezenfelül 50 katasztrális holdat pedig használatra átenged s a cukorgyárat 30 évi adómentességben részesíti. A gyár üzemének ellenőrzésére pedig a törvényhatóság kebeléből egy tagot küldött. A haladás útján egy nagy lépést tett városunk közönsége ezen határozatának meghozatalával s dicsérendő az a komoly érdeklődés, amellyel a város polgármestere és a bizottsági tagok ezen a város felvirágoztatására nézve oly komoly kérdést tanulmányozták s megvalósították. Ez volna tehát az első nagyobb szabású gyártelep városunkban, adja az Isten, hogy ezt mihamarább még több kövesse.

A dunamenti vasut földmunkálatai.

Zombor város tanácsa közhírré teszi, hogy a kereskedelemügyi miniszter a baja-bezdán-zombor-apatin-szondi h. é. vasut földmunkálataira az ideiglenes engedélyt harmadik személyek jogainak épségben tartása mellett megadta. Figyelmeztetnek ebből kifolyólag az építkezés által közvetlenül érintett birtokosok, hogy a birtokaikból a vasut által igénybeveendő területeken — tekintet nélkül arra, hogy a terület megváltási árára nézve kielégítést nyertek vagy sem, — a munkálatok foganatosítását tűrni és minden ellenszolgáltatás nélkül megengedni kötelesek.

Felvétel és kizárás.

A zombori „Akarat” alkoholelleses páholy folyó hó 12-én tartott ülésében Kanyó Béla hódtsági lakost tagjai sorába felvette, Darázs Gyula zombori lakost pedig fogadalomszegés miatt tagjai sorából törölte. Az egyesület legközelebbi ülését 26-an tartja.

Elfogott tolvaj. A szegedi rendőrség kedden reggel letartóztatta Fazekas Ferenc közismert csavargó pénztárcadó tolvajt. Alig kísérték le Fazekast a fogdába, megjelent két kulai csendőr és egy rendőrt kért, hogy a városban Fazekas után nyomozhasson, aki a verbászi vásáron egy társa segítségével Móczkó András pincédi lakostól 940 koronát ellopt. Fazekast felhozták a fogdából, de nem akart vallani. Erre házkutatást tartottak alsóvárosi lakásán és ott 200 korona értékű ruhaneműt, ékszert és 240 korona készpénzt találtak. A vizsgálat folyik.

10 hetes tanfolyamok. A Zomborban fennálló Bács megyei nőipariskolában 1911. évi október hó 2-án két új tanfolyam kezdődik. Az egyik ingyenes fehérneművarrási kurzus, hetenként háromszor délután 2—4-ig, tandíj semmi, beiratási díj 3 korona. — A másik lukszus kézimunka és felsőruhavarrási kurzus, szintén hetenként háromszor délután 1/2, 3—1/2, 5-ig, beiratási díj 3 korona, tandíj 20 korona. Beiratkozni mindennap lehet d. u. 2—5-ig az iskola helyiségében (Husvéth ház).

Hirdetmény.

Zombor város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1911-ik és 1912-ik évre kivetett és érvényesített III. oszt. kereseti adóajstrom a városi adóügyosztálynál folyó évi szeptember hó 14-től szeptember hó 22-ig közszemlére kitétetik azzal, hogy ezen idő alatt a kivetett általános jövedelmi pótdadó ellen az esetleges felszólamlások a városi tanácsnál vagy a kir. pénzügyigazgató-ságnál benyújthatók.

Iroda áthelyezés. Dr. Strasser Henrik ügyvéd irodáját Kistemplom-utca 4. alá (a zárdával szemközt) helyezte át. Telefon 166. sz.

Muzeumnyitás. A Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat muzeumának néprajzitára szeptember hó 17-én (vasárnap délután 3—5-ig) díjtalanul megtekinthető.

Kolera Csurogon. A rettenetes rém, a kolera most már vármegyénkben is szedi áldozatait. Csurogon a hétfői napon két asszony halt meg ázsiai kolerában. Farkas Mihályné és lakásadóője, akinek nevét még eddig nem sikerült megtudnunk, vasárnap Torontálmuzslán jártak bucsun, ahonnan hétfőn délben tértek haza. A vizsgálat megállapította, hogy az asszonyok, mikor Muzslára utaztakban a Tiszán átkeltek, ittak a folyó vizéből. Erősen valószínű, hogy a Tisza vize kolerabacillusokkal van fertőzve s a két csurogi asszony ettől kapta meg a betegséget. Mikor hazaértek, Csurogon mindkét asszony rosszul lett, hányási ingerek vettek erőt rajtuk s kínos szenvedés után előbb Farkas Mihályné, majd egy óra mulva lakásadóője is meghalt. Pavlovits Fedor zsabalyai szolgabíró a kolera hírének vétele után kedden reggel dr. Sztojkovits Milán járásorossal kiszállt Csurogon s a két holttestet fölboncoltatta. A boncolás mindkét asszonynál ázsiai kolerát állapított meg. A kolerában elhalt asszonyok lakását, valamint mindazokat a helyeket, ahol a legutóbbi napokban megfordultak, fertőtlenítette a szolgabíró. Családtagjaikat és mindazokat, akikkel érintkeztek, vesztégyár alá helyezte. Csurogot pedig a kolera föllépése után csendőrgyűrű övezi, melyen fertőtlenítés nélkül senki át nem mehet. Ezek az intézkedések talán-talán elvágják a veszedelem elterjedésének útját.

Ebzárlat. Zombor város rendőrfőkapitánya közhírré teszi, hogy a város területén veszettségi eset miatt 40 napi zárlatot rendelt el. Ehhez képest figyelmezteti a közönséget, hogy a kutyákat megkötve tartás, itallal, élelemmel lássák el s a macskákat is éber figyelemmel kísérjék. Figyelmezteti továbbá a közönséget arra is, hogy az utcán és közhelyeken szájkosár és poráz nélkül talált kutyák összefogását és az 1888. évi VII. t. c. 68. § a alapján való azonnali kiirtását elrendelte. Mindazok, akik az ebzárlatot megtörik, vagyis az elrendelt óvintézkedések ellen vétnek, az 1888. évi VII. t. c. 156. §. i) pontja alapján szigorúan meg lesznek büntetve.

Elfogott zsebmetsző.

Kovács Rozál zentai asszony vasárnap átrándult Szegedre s az állomáson kilopta egy ur pénztárcáját. A tolvajlást azonban észrevették s a jeles asszonyt letartóztatták. A rendőrség megállapította, hogy Kovács Rozál hivatásos zsebmetsző, aki vásárokon, bucsukon és az állomási tumultusokban szokott zsákmányolni.

Gyorslábu tolvaj. Vigh János szobainas Zomborból vándoruttra indult, hogy szerencsét próbáljon a nagyvilágban. A szerencse Szabadkán mosolygott elébe egy új kerékpár alakjában. Vigh felült arra és gyors iramban nyargalt Szeged felé. Egyidőben érkezett vele a szabadkai rendőrség távirata is és Vighet a Kézműves Bank zálogházában egy detektiv tettenérte, amikor csengő ezüst pénzre akarta beváltani a kétkerekű alkalmatosságot. A titkos rendőr azonnal nyakonfogta a kerékpártolvajt és megindult vele a városháza felé. Amikor a bérházban levő őrszoba felé értek, Vigh ott eldobta a kerékpárt és vad futással menekült. Három-négy rendőr meg utána. Hosszas hajszá után a gyorslábu biciklitolvajt a rendőrség elfogta,

aki különben azt mondotta kihallgatásakor, hogy azért vált meg állásától, mert fájnak a lábai.

Közgazdaság.

Lódíjazás Szentfűlöpön.

A Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 8-án Szentfűlöpön lódíjazást rendezett. A díjazást Kiss Lajos alelnök buzdító beszéd kíséretében nyitotta meg. Dr. Pertschy Ferenc a közlakosság anyanyelvén tolmácsolta az elmondottakat. Hesz Márton üdvözölte a megjelent vendégeket.

A bíráló bizottság a következő tagokból állott: Kiss Lajos elnök, tagok: Dörmann Ágost méntelepparancsnok százados Baja, dr. Pertschy Ferenc ny. kat. főtörzsorvos Szentfűlöp, Rausch Alfréd Hódság, Szendelbach Antal gazdaköri elnök, Wildmann István községi bíró, Késmárky Géza községi jegyző, dr. Borovszky Rezső községi orvos, Weiler István gazdaköri alelnök, ifj. Kubesch István földbirtokos Szentfűlöp Bács, Pauly István községi bíró Szilberek, Rumbach Lajos főszolgabíró Hódság, Hesz Márton gazdaköri titkár Szentfűlöp, Inhoff József titkár Zombor.

Ki volt állítva 21 drb anyakanca, 6 drb 3 éves, 9 drb 2 éves és 9 darab 1 éves kancacsikó.

A bíráló bizottság a díjakat a következőknek ítélte oda: Anyakancák után I. díjat 60 koronát Hermann József Bácsordas, II. díjat 50 koronát Hönich Ádám Szentfűlöp, III. díjat 40 koronát Szigethy József Kossuthfalva, IV. díjat 30 koronát Pertschy Sebestyén Szentfűlöp, V. díjat 10 koronát Sörfőző István Gombos és VI. díjat 10 koronát Lugumerszky Péter Zombor. — 3 éves kancacsikóknál I. díjat 40 koronát Belyanszky Milutin Szilberek, II. díjat 30 koronát Pulacher Keresztély Hódság, III. díjat 20 koronát Belyanszky Mela Szilberek és IV. díjat 10 koronát Knöbl Ádám Bácsordas. — 2 éves kancacsikók után I. díjat 40 koronát Hirschenberger Jakab Paripás, II. díjat 30 koronát Fritz János Cservenka, III. díjat 10 koronát Weber József Paripás, IV. díjat 10 koronát Kupferschmidt Ferenc Szentfűlöp, V. díjat 10 koronát Hang Jakab Szentfűlöp. — 1 éves kancacsikók után I. díjat 40 koronát Brunner János Hódság, II. díjat ezüst oklevelet Knöbl Ádám Bácsordas, III. díjat 30 koronát Stemmer Márton Paripás, IV. díjat 20 koronát Lovász Ferenc Gombos, V. díjat ezüst oklevelet Lugumerszky Péter Zombor és VI. díjat 10 koronát Göttl Dániel Cservenka.

A díjazás befejeztével a vendégek nagymisére mentek, ezután a község vezetőférfiainál tisztelegtek. Délben a gazdakör helyiségében társaság volt, amelyen Kiss Lajos nagyobb szabású beszédében egyesületünk jelen helyzetét és az országos gazdamozgalmakat vázolta. Kitérőre hívta fel a gazdákat. Dr. Pertschy Ferenc az egyesület 3 agilis vezérférfiáról Latinovits Pálról, Törley Gyuláról és a jelenlevő Kiss Lajosról emlékezett meg. Hesz Márton a kisgazda gazdasági és társadalmi állásáról mondott buzdító beszédet, míg Szendelbach József kisgazda a vendégek meglepetésére egyesületünk működését magyar nyelven fejtegette. Ebéd után a társaság dr. Pertschy Ferenc vendégszerető házába vonult, ahol a társaság a vonatok indulásáig együtt maradt.

Szarvasmarhadíjazás Okéren.

A Bácsbodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 10-én Okéren szarvasmarhadíjazást rendezett, amelyen okéri és újsóvei gazdakörünk tagjai főleg Vas, Baranya és Tolna megyékből importált állataikat mutatták be. A bíráló bizottság a bemutatott anyag felett teljes elismerését nyilvánította. Az érkező vendégeket a pályaudvaron a gazdakör vezetősége fogadta. A bíráló bizottság a helyszínén a következőképp alakult meg: elnök: Törley Gyula földbirtokos, egyesületi tiszelnök, tagok: Illésy Sándor gazdasági s. felügyelő, Abafy János szolgabíró, Hirsch Henrik gazdaköri elnök, Andrics Vlada gazdaköri elnök, Kiesel Lajos, Grosz Ignác k. állatorvos Újsóvé, Schmiedt Péter k. állatorvos Ofutak, Hesz Márton egyesületi megbízott, Inhoff József titkár.

Megjelentek a vidék községi jegyzői, előjárói és gazdái nagyobb számban.

A bíráló bizottság az okleveleket és díjakat a következőknek ítélte oda: Oklevelet nyertek: csoportos kiállításért Szávin Zsárkó Okér arany, tehének után Schneider Simon, Kiesel Lajos, Stégh Mihály arany, Brücker Keresztély Újsóvé 17. hsz., Boltz János Újsóvé 93. hsz. és Thausz Keresztély Osóvé ezüst oklevelet. Üszök után: Steigele Péter és ifj. Hirsch Márton Okér arany, Kiesel Lajos, Boltz Jakab és Trumpf Miklós Okér ezüst, Haller Péter Újsóvé 142. hsz. és Sohl Fülöp Újsóvé 87. hsz. bronz oklevelet. — Teheneik után pénzdíjat nyertek: 50 koronás I. díjat Czivich János Osóvé; II. díjat 30—30 koronát: Czivich Fülöp Újsóvé, Hetzel Ádám Újsóvé és Krieg József Osóvé; III. díjat 20—20 koronát: Jung Fülöp Újsóvé, Haller Lajos Újsóvé, Schneider József és Fath Miklós Okér; IV. díjat 10—10 koronát: Heintz Fülöp, Eteigele Károly Okér, Reppert Fülöp Overbász, Weber János Újsóvé. — Üszök után II. díjat 30—30 koronát: Csordás Pál Okér, Krieger József Osóvé, Korell Jakab Újsóvé, Ritzmann Jakab Újsóvé, Zink Mihály, Fébel Frigyes Okér; III. díjat 20—20 koronát: Altheim Fülöp, Febel Jakab Okér, Spiesz Jakab Újsóvé, Brausch József Újsóvé; IV. díjat 10—10 koronát: Hernyácsi Tósa Okér, Krüger András Újsóvé.

A díjazás befejeztével a vendégek a 2 gazdakörben, Wodring Ágoston községi jegyzőnél, Ott Fülöp ev. lelkésznel és a gazdakörök elnökeivel tettek látogatást. Délben Törley Gyula buzdító beszéd kíséretében osztotta ki a díjakat. A sikerült társaság alatt Törley Gyula a községi előjáróságnak megköszönte a szíves fáradozást, összetartásra buzdította a gazdákat. Ott Fülöp a gazdasági egyesület munkásságát vázolta, a vezetőséget köszöntötte fel, míg Hesz Márton a gazdaszervezkedésről tartott lelkesítő beszédet.

Ki volt állítva 40 tehén, 39 üsző, 3 bika, 12 borju, összesen 94 drb tenyészállat.

I.

CSARNOK.

Vallomás.

— Te szent rabbi, imádkozz, imádkozz értem! Olyan nehéz meghalni. Küld el ezeket a sirató asszonyokat. Ne jajgassanak fel, ha álom jön a szememre. Nincs senkim, nagyon, nagyon sujtott a nagy Jehova. Pedig az ő nevében vétkeztem. Akarod hallani, mi volt az én nagy bűnöm? Hallgass ide. Hajolj közel, egészen közel, olyan nehezemre esik a beszéd. Érted jól, amit mondok? Hogy énekeljenek azok az asszonyok, szeretnék kihallgatni, amit mondani akarok. Pedig csak neked mondom el, neked.

A haldokló erőteljesen hanyatlott vissza párnáira, a sovány kezével lázasan törülgette gyöngyöző homlokát. Mintha régi, nagyon

régi emlékek között kutatna. A rabbi intésére újra belefogtak az öreg zsidóasszonyok a siralmas jajgatásba, amivel a lelket akarják visszatartani az elpusztuló testben.

Glaser Lévi töredevezve újra beszélni kezdett. A nagyszakállu pap egész odahajolt föléje, hogy megérthesse suttogó szavát.

— Ugy-e, jámbor, istenfélő ember volt az öreg Glaser Náthán? Ros Hasonát, Jom Kipur, meg a Pesszakh ünnepeket ki tartotta meg buzgóbban? Ki siratott keservebben Jeruzsálem meg a templom elpusztulása napján? Ki adta meg becsületesebben neked az adót? Ki segítette a Chevra Kadischát, meg a Bikkur Cholimot, ha nem ő? Beszélnék róla neked sokat, rabbi, ha nem ismerted jól, de nem bírok, nem bírok. Hogy pihenek egy kicsit, nagyon, nagyon fáj itt.

A beteg görcsösen fogta össze ingét szíve fölött, s lázas ajaka möhön itta a hűs vizet, amit a rabbi tartott eléje.

— Elég lesz fiam, majd holnap mondd el a többi. Nehezedre esik még a beszéd, holnapra majd megerősödsz megint. Meg aztán hogyan ismertem volna jól a te apádat, Náthánt. Ha mindenki olyan volna, mint ő, a nagy Jehova kegyelmébe venné megint az ő népét. Te se mond el a te vétkeidet. Nem lehet az nagy. Megtartottad mindig a parancsolatot, a bűjtöt, elvégezted az imádságokat, megfizetted az adót. Nyugodj meg, fiam, ha jönnek látja Jehova, hogy maga elé vigyen, Abrahám kebelében lesz a te lakásod.

— Hogy folytassam. Holnap már lepedőbe csavartok, holnap már deszkára teszek. Megtartottam a törvényt és én úgy érzem, hogy bűnös vagyok még is, nagyon bűnös.

— Az én apám istenfélőnek nevelte a fiait is. Én voltam meg egy évvel fiatalabb öcsém, Áron. Tudod, aki elveszett, akiről nem tudatok többet semmit. Én tanultam a szent szavakat, feltettem a szijakat és elmondtam pontosan az imát. Ha idegen jött imádkozni az apám házához, engem dicsért, az iskolában én tudtam vetni a legszebb héber betűt. Áron álmadozó volt, a szemei a messzeségbe néztek. Valami elérhetlen után volt vágyódása mindig. Sirva fakadt, s nem tudta miért. Apánkat sokszor megbusította, mikor imádkozás közben elakadt, mikor hangja ahelyett, hogy élesen jajgatott volna, halk lett, csak mormolta a szavakat. Az iskolában idegen fiukkal barátkozott, akik nem egy hiten voltak velünk. Köszönt az idegen papnak, akinek nem volt lengő szakállja, finese a füle mellett. Gonosz könyveivel elbujt előlünk, s nagyokat sóhajtott fölé sapkáját, hogy elvégezze a könyörgést. Egyszer aztán benyitottam a szobába, a mikor ő — ő . . .

A beteg zsidó beesett arca megvonaglott, nem a testi, hanem a lelki kintől. Betakarta kezével a szeméit. Mintha most is látná azt a rémképet, mint akkor, évtizedekkel előbb. Lassan, nyögve ejtette ki a szót:

— Térdelt — érted, — s hangja rikácsolva vegyült bele az asszonyok énekébe.

— Felrántottam a földről. Ő kezébe temette az arcát, s úgy sirt. Szegényében-e, bánatában-e? Apánknak nem szólottam, hogy ne busítsam meg a jámbor, istenfélő embert. Áron aztán bement a városba. Nem tudta mérni az iccét, nem tanulta meg a forintot csinálni krojcarból. A városba ment. Néha néha jött tőle egy levél. Hogy egészséges, hogy meg van a kenyere. De pesszakra, meg a sátoros ünnepre sohasem kívánczolt haza. A levelei betűi összefolytak, mintha köny hullott volna rá irás közben. Néha szállott messze utról, a hová talán egyszer indulni fog és soraiban könyörgött atyáknak, hogy szeresse, szeresse őt tovább is. Atyánk folyton hívta haza, s ő mindig talált mentséget, kifogást. Egyszer aztán jött egy levél, hogy megy . . . megy . . . hová?

Glaser Lévi arca fakóra változott. Szagatatlan vette a lélegzetet, kezével hadonászott a levegőben. Az öreg rabbi rátette kezét homlokára, s úgy kérte, hogy ne beszéljen tovább.

(Vége köv.)

NYILTTÉR.*)**Köszönetnyilvánítás.**

Mindazoknak, kik felejthetetlen fiam, Pál, elhunyt alkalmából fájdalmamat enyhíteni iparkodtak, valamint akik a temetésen megjelentek, fogadják ezuton is hálás köszönetemet.

Zombor, 1911. szeptember 14.

Özv. Hameder Károlyné.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.**ELADÓ HINTÓ.**

3-1

Elköltözés fekete hintó miatt egy előnyös árért eladó. :::: Megtekinthető: Spitzer Lajosnál, Apatin.

2338. szám. 1911.

Arverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102., illetőleg az 1908. évi XLI. t. c. 19. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1904. évi Sp. II. 459/9. számú végzése következtében dr. Gábor Izidor zombori ügyvéd által képviselt Misch Józsefné zombori lakos javára 380 korona s járulékaik erejéig 1911. évi május hó 4 én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehének nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1911. évi V. 744/8 sz. végzése folytán 326 korona 53 fl. tőkekövetelés, ennek 1911. évi augusztus hó 31-ik napjától járó 5% kamatai, 1/4% váltódíj erejéig Zomborban a városháza udvarán leendő eszközölésére 1911. évi október hó 2. napjának délelőtti 9 1/2 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Zombor, 1911. évi szeptember hó 9-én.

Katich Miklós,
kir. bir. végrehajtó helyett.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arc bőre tiszta sima legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak az arc bőrápolására, a szépség fenntartására és emelésére.

A FÖLDES-féle**MARGIT-CRÈME**

az egyedüli szer, mely 5-6-szor használat után biztosan eltávolítja kiütéseket, pattanásokat, mitesszert, szepőket, májfoltokat, ráncokat és az arcot fehériti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor.

Készíti és postán küldi

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható Zomborban: Mihályovits István, Németh Ignác, Jakab István gyógyszerészeknél.

8-7

!! Őszi szállításra előjegyezhetők !!**Kitüntetések:**

Arad
Budapest
Belgrád
Berlin
Lovrin
Lugos
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pécs
Pancsova
Szófia
Szeged
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Wien
Zenta

Reitter Oszkár

főkapitány,

fajbaromfi gazdasága, NAGYBECSKEREK.

- ANGLIÁBÓL -

hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok

Óriás nagy angol emdeni liba

Óriás nagy pekingi kacsa

Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók)

Fehér Orpington

Sárga Orpington

him	tojó
25	25
10	8
10	8
10	8
10	8

Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók)
Fehér Orpington
Sárga Orpington

FAJTISZTASÁGÉRT JÓTÁLLÁS.

Állami nagy aranyérem! — Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések.

Eladó üzletberendezés.

Egy szatócsüzlet-berendezés, állványok és a hozzá való felszereléssel az üzlet feladása miatt eladó. Bővebbet **Lugumerszky P. Szvetozár**

fűszerüzletében. 3-1

Értesítés.

Van szerencsém a t. vadász uraknak szives tudomására hozni, hogy m. kir. lőporárudámban sajátkezűleg töltött kész és üres valódi **angol Eley** és **Hirtenbergi** töltények mindenkor kaphatók.

Magamat a t. vadász urak szives figyelmébe ajánlva, vagyok

40-23 kiváló tisztelettel

Lugumerszky P. Szvetozár

Zombor, Kossuth L.-utca, a nagy tózsde mellett.

*

Kitűnő téli szalámi kilója 4 kor. 80 fillérért kapható. ::

Eladó vagy bérbeadó ház.

Csonoplyán 3 utcai, 1 udvari szoba, 1 bolt helyiség, 2 konyha, 2 pince, 2 kamra és 1 felszorból álló sarokház kerttel együtt, a hol eddig is üzlet volt, örökáron eladó vagy több évre kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Hoffmann Mihály,

= csonoplyai lakos. = 3-1

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Eladó fűszerüzlet.

Egy jóforgalmu, 14 év óta fennálló, nagy vevőkörrel bíró fűszerüzlet berendezéssel és raktárral jutányos áron eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

KEIL-LAKK

„Kell-Lakk“-nál jobb máz nincsen Asszony mondja: ez a kincsem!

A padló ugy fénylik tőle

Nem is kell sok máz belőle;

Kevés munka, semmi kín,

Barna, vagy porszürke szín,

Figyelmet csak arra tegyen,

Hogy az mindig „Kell-Lakk“ legyen!

Ajtó, mosdó, ablakpárkány

Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha fehér „Kell-Lakk“-ot veszünk, S vele mindent jól befestünk.

Konyhabútor, asztal, szék,

Itt van „Kell-Lakk“ azurkék,

Kerti butort fessünk zöldre,

Gyermekeknek öröme.

„Kell-Lakk“-ból van minden szín,

Kék, piros, zöld-rozmarin.

Szóval: ház vagy nyárilak,

Mindig legyen ott „Kell-Lakk“!

Mindenkori kaphatók:

8-3

Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Bács: Resch József.

Hódság: Rausch Ede.

Kula: Récsel Miksa.

Szabadka: Wachsmann Jenő és Tsa.

Títel: Nonnenmacher Endre.

SÖRCSARNOK ÁTVÉTEL.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek
!!! becses tudomására hozni, hogy a !!!

**CSITAONICZA
sörcsarnokot**

átvettem, azt teljesen újonnan átalakítva,
1911. évi szeptember hó 12-én **megnyitottam.**

**Kitűnő konyha, valamint friss PILSENI
SÖR állandó csapolása. A bon-
nensek elfogadtatnak.**

**Naponta választékos 3-1
:: villás reggeli. ::**

A nagyérdemű közönség becses pártfogását
!!! kérem, maradtam teljes tisztelettel !!!

SZARÁCS ANTAL, vendéglős.

36821/III. 1911. szám.

Hirdetmény.

A dijszabás I. rész B) szakasz A/VI. fejezete szerint nyitott kocsikban szállítható áruk elfuvarozása Zombor állomáson nem tart lépést ezen áruk befutásával.

Erre való tekintetből kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur öngyméltóságának 1911. évi június hó 23-án 42256/1911. III. sz. a. kiadott engedélye alapján Zombor állomáson a nyitott kocsikban szállítható összes és pedig úgy a vasut, mint az átvevők által kirakandó kocsirakományú áruk fekbérmentes idejét folyó évi szeptember 12-től kezdve további intézkedésig 24 órára szállítjuk le.

Szeged, 1911. szeptember hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

!!MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!!

Mielőtt gazdasági motort
cséplők, szecskavágók, mor-
zsolók, darálók és kisipari
gépek hajtására venne, ok-
vetlen kérjen ajánlatot 50-33

VARGA N.

gépműhelye

ZOMBOR, Militicsi-utca 11.
saját rendszerű és saját készítményű

!! nyersolajmotorról !!

Legolcsóbb üzem és a legol-
csóbb motor a világon!

Üzemköltség lóerőóránként 1 fillér!!

31877. szám

alisp. 1911.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az 1911/12. évi közuti költségelirányzat terhére kiépítendő piros—ujvidéki törvényhatósági közut 0-0—4-540 km. szakaszán vállalatban teljesítendő földmunkálatok biztosítása céljából ezennel nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdetek.

1. A munka (szállítás) teljesítésének határideje a munkaátadás napjától számított 4 hét.

2. Az ajánlatok egységárral teendő; százalékos árendeményt, vagy felülfizetést tartalmazó ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Csak szabályszerűen kiállított, magyar nyelven szövegezett, ivenkint egy koronás bélyeggel ellátott és pecséttel lezárt, sértetlen borítékba elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el:

„BÁCS-BODROG VÁRMEGYE ALISPÁNJÁNAK

ZOMBOR.“

Ajánlat a 31877. alisp. 1911. számú versenyárgyalási hirdetésben a piros—ujvidéki törvh. közut építésére vonatkozólag kiirt földmunkálatokra (cikkekre, anyagokra).

3. Az ajánlatok Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalánál (Zombor, vármegyei székház, I. emelet, közigazgatási iktató) 1911. évi szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

4. Bánatpénzül készpénzben, vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségvetés végösszegének 5%-a legkésőbb 1911. évi szeptember hó 25-ik (hétfő) napjának déli 12 órájáig jelen hirdetmény számára való hivatkozással a zombori m. kir. adóhivatalnál (Bács-Bodrog vármegye területén levő valamely kir. adóhivatalnál) teendő le.

Az adóhivatali letéti nyugta, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

5. A versenyárgyalás Zomborban a vármegyei székháznak I. emeleti kistermében 1911. évi szeptember hó 26-ik (kedd) napján délelőtt 9 órakor fog megtartatni; a versenyárgyaláson, illetve az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

6. A munkálatokra (szállításra) vonatkozó általános és részletes feltételek, tervek és részlettervek, az ajánlati költségvetés, rajzok, minták és az ajánlati minta a zombori m. kir. államépítészeti hivatalban jelen hirdetmény közzététele napjától az ajánlatok benyújtásának határidejéig a rendes hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Az ajánlati minta és az ajánlati költségvetés nyomtatványa ivenkint 30 fillér árban a közigazgatási kiadóhivatalban (vm. székház, II. emelet) a hivatalos órák alatt a vármegyei kiadótól szerezhető be.

7. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

8. Azon pályázók, kik a szóban levő ipari munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbizottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

9. A munkálat (szállítás) elnyerője — az ide vonatkozó munka (szállítási) feltételek értelmében — annak teljesítéséhez hazai és pedig első sorban magyar honos műszaki erőket, tisztviselőket, iparosokat, alvállalkozókat, munkavezetőket, munkásokat stb. tartozik alkalmazni.

Ezen kötelezettség teljesítésére nézve minden tekintetben a közszállítási szabályrendelet ide vonatkozó határozmányai irányadók.

10. Azon pályázók, kik eddig Bács-Bodrog vármegye törvényhatóságával üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességeiket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és ipar-kamara bizonylatával igazolni.

11. A munkálat (szállítás) a kőpálya elkészítése után fog átvétetni.

12. A munkálat (szállítás) odaitélése felett döntő hatóságok részére fentartatik azon jog, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhassanak.

Zombor, 1911. évi augusztus hó 29-én.

Alispán szabadságon, főjegyzői állás üresedésben:

Dr. DEÁK,

főjegyz.

November 1-ére KIADÓ LAKÁS.

A Gazdasági Egyesület házának Kules utcai részén egy **4 lakószoba, előszoba, fürdőszoba** és megfelelő mellékhelyiségeiből álló emeleti lakás kiadó. Bővebb értesítés nyerhető *—2

CSÁVOSI LAJOSNÁL ZOMBOR.

Haberfeld Samu ²⁵⁻⁹

FOGTECHNIKUS,
budapesti egyetemi tanárok volt I. assistense
Dr. FELES lakásán.

A szőlőbirtokos urak figyelmébe!!

Alulírott hajlandó vagyok egész évi felügyeletet bárkinek szőlőtelepén a legmérsékeltőbb fizetés mellett elvállalni: a munkások szakszerű és legjobb metszési rendszerre való betanítását, az egész évben előforduló szőlőbetegségek ellenőrzését, a borok szakszerű kezelését, szőlőterületeken és gyümölcsösök-nél, kellő legjobb trágyázás módját, gyümölcskertek szakszerű beültetését, nagyobb szőlő-telepek fölmérését és betelepítését. !!!

Ugyanitt kapható igen finom, erős gyökeres szőlővessző is.

8000 Olasz rizling	ezre	26 K
7500 Kövidinka	"	26 K
1500 Magyaradi, v. mustos fehér	"	26 K
2000 Nagybundai	"	26 K
1000 Szlankamenka	"	27 K
Erős almafa ojtványok	drbja	50 f.
" sárgabarack	"	50 f.
" cseresznye	"	50 f.
" meggy	"	50 f.
" papírhéju dió	"	40 f.
A legfinomabb francia őszibarack-fajták	"	40 f.
Szállás- és majorokhoz ültetendő eperfák	"	26 f.

6-1 Szives megkeresést kér:

Körössy János ^{végzett}
szőlőkezelő,
u. p. Sebesics megálló
Szabadka és Tavankut közt.

Zombor város üzleti : tájékoztatója. :

Bácsmegeye első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekecipőkben és papucsokban. Hazai, kobrai és külföldi gyártmányokban.

Szalámi! Tisztán sertéshusból készült szalámi különként 2 korona 20 fillérért, valamint csemege-szalonna különként 2 koronájával kapható **Bogdán István** hentesüzletében Zombor, Zrinyi-utca 9.

Schlieszer Testvérek divatruháza Zombor. Minden idényre legnagyobb választékban kapható divatjelme, divatselyem, fekete szövetek, angol és francia batisztok, szőnyegek. Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel választék és árakban.

Varga Kálmán butorműasztalos Zombor, Kules-utca 7. sz. Készít legmodernebb kivitelben családi és urali szobaberendezéseket minta szerint pontos kivitelben; menyasszonyi butorok versenyképes árban úgy bel-, mint külföldi gyárakkal szemben.

Házi iparilag előállított **FEHÉRNEMŰEK** a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. — Délmagyarország legszebb áruháza Zomborban a „Menyasszonyhoz.” — Nagy raktár **divatkelmekben és vászonneműekben.** — Cég-tulajdonos: **Spitzer Sándor.** Kossuth Lajos-utca. 50-28

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádogos vizvezeték, fürdő és closet-berendezési vállalat. Állandó nagy raktár konyhaberendezési cikkekben. Rákóczi-ut 6. sz. Zombor.

Raics József polgári és katonai férfiszabó Zombor, Széchenyi-körut. Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Dobozkészítés. **Gromilovits András** könyvkötészet (Zombor, Zrinyi-utca 1. sz.) dobozkészítésre berendezte és e szakmába vágó mindennemű dobozkészítést elvállal. Kataszteri birtokiv rendező dobozok állandóan raktáron. Könyvkötői munkák a legrövidebb idő alatt jutányos árak mellett készíttetnek.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fürdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmánya. Autogén hegesztési telep.

Sztanisits Milán üveg, porcellán, lámpa, ivókészlet, tükör- és képkeretraktára Zombor, Szent-György-tér, a városházával szemben. Új épületek beüvegezése, valamint e szakmába vágó összes munkák elvállaltatnak.

Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkereskedés és könyvkötészet Zombor, Kossuth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Ugy István kályhás és agyagárugyáros Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányu I-a Chamotte kályháját, tűzhelyeit stb. áruit. Javítások, átrakások jótállás mellett pontosan eszközöltetnek.

Biebert János térfiszabó Zombor, Tökölly-ut 12. A legelegánsabb ruhák a legrövidebb idő alatt elkészíttetnek. Szolid árak!

Höger Márton butor-asztalos Zombor, Széchenyi-körut. Elvállal háló- és ebédlőszobák berendezését, valamint e szakmába vágó összes munkák elkészítését.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 41. sz. — Nagy raktár kész síremlékek és butor-márványlapokban. Márványfűrészelés és csiszolás.

Zombori Iparosok Árucarnoka. Bácska legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is.

Kisebb kőmívesmunkákat, ugymint: átalakításokat, javításokat, fürdőkádakat, fayance- és keramit burkolatokat, rabie és betonmunkákat legszolidabb árak mellett vállal **Száviits János** kőmívesmester Zombor, Orgona-utca 38.

Schneider János nyerges és kárpitos Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. — **Billiárdok** áthuzása jutányos árak mellett eszközöltetnek.

Nagy butoreladás! Olcsó! Jó! Tartós! **Ozv. Adler Adolfné** butorkereskedése, asztalos és kárpitos műhelye Zomborban, Kossuth Lajos-utca. Főraktár: Sándor Béla-utca 9. — Nagy választék háló-, ebédlő-, nappali és uriszoba berendezésekben. Részletfizetésre is.

Berger R. szénkereskedő Zombor, Rókus-utca 21. — Belföldi és porosz kőszén, továbbá koks és vágott fa kicsinyben blom-birozott zsákokban jutányos árban házhoz szállítva. Koks és szén waggonként nálam megrendelhető.

Nagy raktár elsőrendű zongorák és pianókban **Raab Károly** hangszerkészítőnél, Zombor, Zrinyi- és Orgona-utcában. — Legolcsóbb zongora-kölcsön intézet. — Javítások és hangolások elfogadtatnak.

Igazság. Pataj Sándor republikánus lapja, Zombor. Egész évre 2 korona.

Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és képkeret raktár: Scherer M. Zombor, Kossuth Lajos-utca. Kárpított butorjavítás, képkeretelés és üvegezés. E szakmába vágó bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

Bittermann N. és Fia
könyvnyomdája
:: ZOMBOR, ::
a vármegye palotájában

Csinos és izléses nyomtatványok a legrövidebb idő alatt készülnek.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.